

ÁTADTÁK AZ MMA ZENEMŰVÉSZETI TAGOZATÁNAK 2020. ÉVI ZENEPEDAGÓGIAI DÍJAIT

Zenepedagógusokat díjazott a Magyar Művészeti Akadémia. Az MMA Zeneművészeti Tagozata idén Bartalus Ilona és Sebestyén Farkas Ilona karnagyok, valamint Papp László gondokatanár és Pécsiné Pánczél Mária hegedűtanár áldozatos munkáját és életművét ismerte el. A díjátadót ünnepélyes keretek között 2020. október 7-én tartották a Makovecz-szalomban, az átadó háznagya Tóth Péter tagozatvezető volt.

Az díjátadó ünnepség résztvevői. Középen: Juhász Judit

Bartalus Ilonát Nógrádi Péter laudálta. Beszédében a Kodály-módszer külföldi meghonosításának egyik úttörőjének nevezte. Hozzátette: a díjazott a zenetanítást hivatásának tartja és azt vallja, hogy a zenét csakis szeretettel lehet tanítani. Bartalus Ilona életútjának főbb állomásai közül kiemelte, hogy a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola elvégzése után a Lórántffy Zsuzsanna Zenei Általános Iskolában tanár, karnagy és a külföldi tanárokat fogadó mestertanár volt, majd a Zeneakadémia posztgraduális kurzusán is tanított. A Magyar Televízió felkérésére félszáz, a Duna Televízió főszerkesztőjeként pedig hatvan zenei tárgyú műsort készített. Nógrádi Péter laudációjában kitért arra is, hogy Bartalus Ilona külföldön is tanított: Kanadában, Japánban, Ausztráliában, és számos kelet-európai országban. A zenepedagógia tárgyában írt könyvét angol nyelvterületen máig használják, néhol kötelező tananyagként. A díjazott távollétében lánya, Janota Orsolya vette át az oklevelet.

Janota Orsolya (Bartalus Ilona lánya) és Tóth Péter

Sebestyénné Farkas Ilonát Sapszon Ferenc karnagy laudálta. Beszédében hangsúlyozta, hogy a 2015-ben a Magyar Érdemrend tisztikereszt polgári tagozat kitüntetéssel elismert karnagy „diákjainak és hallgatóinak egész életre szóló útmutatást adott. Szenvedéllyel tanít a zene szeretetére, tanítványai rajongnak érte. Számára pedig a legnagyobb öröm, ha ott állhat a tanítványai között. Kincseket birtokol, s azokat bőkezűen adja tovább. Több mint hatvan éve szolgálja a magyar zenei oktatás ügyét."

Papp László munkásságát Pólus László csellóművész méltatta. Beszédében hangsúlyozta, hogy tanítványai örvendve említik nevét, hiszen nemcsak kiváló hangszertudást, de hosszú évekre elegendő szellemi-lelki útmutatást is adott nekik. Mint fogalmazott: „tehetségének kisugárzása mellett tanítványait hosszútávon vezette a zenetanulás útján."

Pécsiné Pánczél Máriát Szecsődi Ferenc hegedűművész laudálta. Olyan kiváló embernek és tanáregyéniségnek tartja, akinek az életpályája a kitartásról, valamint a hangszer- és emberszeretetről szól. Kemény szorgalommal rendelkező kiváló pedagógus-egyéniségnek nevezte Pécsiné Pánczél Máriát, aki méltó a Zeneművészeti Tagozat díjára.

A laudációk teljes szövege alább olvasható:

1.

NÓGRÁDI PÉTER

**LAUDÁCIÓ BARTALUS ILONA KARNAGY ZENEPEDAGÓGIAI
DÍJA ALKALMÁBÓL**

Bartalus Ilona egy korábbi felvételen

Bartalus Ilona – középiskolai énektanár, karvezető 1940-ben Kőröstarcsán született. Szülőfalujában, Kőröstarcsán 8 évesen életre szóló zenei indíttatást kapott Farkas István karnagtól – aki az itt jelenlévő Farkas Ilona édesapja – azzal, hogy az iskolai tanévzáró ünnepélyen az énekkar vezényletét bízta rá. A sikert a karnagy úrnál folytatott szorgos zenei alapozás követte. Néhány évvel később útja a Gulyás György alapította híres-neves BékésTarhosi Zeneiskolába, majd a debreceni Zeneművészeti Szakközépiskolába vezetett. 1963-ban mint karvezető és középiskolai énektanár a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán végzett.

1964-től tanított a Lórántffy Zsuzsanna Zenei Általános Iskolában. Tanítványai 70. születésnapján ezekkel a kedves sorokkal köszöntötték: „Nagy szeretettel emlegetünk, és köszönjük, hogy nyitogattad fülünket, szemünket a szépre s a jóra!” Egyike volt azoknak, akik javasolták, hogy a Kodály módszer felkerüljön a Világörökség hivatalos listájára. Bartalus Ilona magát a szív kertészének nevezte, a zenetanítás valódi céljának az érzelmi nevelést tartotta. Az a meggyőződés vezette, hogy a zenetanítás hivatás, a

zenét szerelemmel kell szeretni, a zenét tanuló növendéket pedig még a zenénél is jobban. Pályafutása sikerekben bővelkedett. Sokoldalú zenei munkásságát nehéz a teljesség igénye szerint felsorolni. Ízelítőül csak annyit jegyeznek meg, hogy míg a Lórántffy iskolában vezetőtanár majd külföldi tanárokat fogadó mestertanár lett, majd később a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola szolfézs-zeneelmélet tanára, mindezzel egyidejűleg a Magyar Televízióban külsős zenepedagógiai alkotóként is dolgozott. 51 zenei tárgyú filmet készített, valamint sorozatokat: „Gyere pajtás énekelni!”, „Dúdoló”, „Legyen a zene mindenkié” címen.

Pécsiné Pánczél Mária, Nógrádi Péter (laudál) és Vashegyi György

1973–1974-ben a Zeneakadémia posztgraduális kurzusának tanára volt. 1994 és 2000 között a Duna Televízió zenei vezetőjeként, főszerkesztőjeként tevékenykedett. Mintegy 60 zenei tárgyú program kötődik nevéhez. Ezen kívül sorozatokat és portréfilmeket (Kocsár, Kobajashi, stb.) is készített.

Egyéb megbízatásai: a Kőrös Főiskola posztgraduális Kodály Kurzusának művészeti vezetője, majd a Magyar Táncművészeti Főiskola zeneelmélet tanára is volt. 1974-től 1978-ig a kanadai University of Western Ontario, 1985–1986-ban a Wilfrid Laurier University Waterloo, 1986–1987-ben a Victoria Conservatory of Music vendégtanára volt, utóbbi helyen a szolfézs-zeneelmélet tanszakot is vezette. Tanított még Japánban, Ausztráliában, Bulgáriában és több közép-európai országban. Egyike volt azon magyar zenepedagógusoknak, akik a Kodály-módszer külföldi meghonosításában részt vállaltak. Különféle szakmai elismerések birtokosa: nívódíj a Magyar

Rádió és Televíziótól 4 alkalommal, a Duna Televíziótól 5 alkalommal, diploma a Kodály-centenáriumra. 1992-ben I. díjat kapott a kanadai Brit Kolumbia Állami Kórusversenyén. 1996-ban I. díjban részesült a szófiai Nemzetközi Aranyantenna TV-fesztiválon „Csukott szemmel Mozart fényében” című 60 perces portréfilmjével. 1999-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével tüntették ki.

Zenepedagógiai tárgyú tankönyvet írt, amely 1978-ban Torontóban („Sing, Silvervbirch, Sing” címen) jelent meg, angol nyelvterületen máig használt – néhol kötelező – tananyag. 10 éve „Muzsika a katedrán” címmel interjúkötet jelent meg Fehér Anikó gondozásában „Beszélgetés 25 magyar zenepedagógussal” alcímmel. E kötetben Fehér Anikó egyik beszélgetőtársa Bartalus Ilona. Ebből idézem Bartalus tanárnő azon gondolatát, mely egész életének foglalatja lehetne: „Talán nem is szakma ez számomra, hanem létforma. Zenetanítás nélkül ugyanis nem tudnék élni.” Mi egyebet kívánhatnék én is, hogy a tiszta, örömteli éneklés csodáját egykori tanítványai egész életükben a szívükben hordozzák, hogy gyümölcseit mások épülésére tovább érlelhessék!

2.

SAPSZON FERENC

LAUDÁCIÓ SEBESTYÉNNÉ FARKAS ILONA KARNAGY ZENEPEDAGÓGIAI DÍJA ALKALMÁBÓL

**Sebestyénne Farkas Ilona „MONA NÉNI”
„Aki belül lángol, az másokat is gyújtani tud!”**

A hazai zenepedagógia ikonikus alakja, Kodály Zoltán tanítványa, a legendás tanár, népzeneész, kórusvezető: Sebestyénne Farkas Ilona, vagy ahogyan mindenki ismeri: MONA NÉNI. A Kettős-Körös melletti kis faluban, Köröstarcsán született, szülei falusi néptanítók voltak. Osztatlan iskola, egyetlen tanteremmel, nagy kályhával, mellette a tanítói lakással. Ha édesanyjának el kellett mennie valahová, őt bízta meg a helyettesítéssel, ő volt olyankor a „kis tanító”. Osztálytársai mondták is neki később: –Te tudod, hogy féltünk tőled? Innen került a Gulyás György alapította legendás Békés-Tarhosi Énekiskolába. A Békés-Tarhosi Énekiskola (1946–1954) az ország első bentlakásos énekiskolája, mely a zeneoktatást elsőként valósította meg a Kodály-módszer szerint. Diákjai és oktatói számára egész életre szóló útvalót és útmutatást adott és nemcsak zenei téren. Gulyás György e szavakkal nyitotta meg az iskolát: „Itt embereket akarunk nevelni, hűséges embereket, akik mindazt, amit itt kapnak, továbbadják mindazoknak, akiknek szüksége van rá.” Mona néni (akkor még Ilona) a legelső, leghősiesebb években volt énekiskolás (1947–1953). De erről hallgassuk őt: „Mi voltunk az első diákok. Wenckheim-kastély, negyvenholdas park, méteres hó! Nem volt villany, csak kandalló, petróleumlámpa, vaságy, szalmazsákok. És mégis. Életemben olyan boldog nem voltam, mint ott! Esténként a tűz megvilágította az arcokat, és énekeltünk. Nehezen éltünk, sokszor csak köményleves jutott, mégis, az a gárda mindenütt megállta a helyét, akár zenész lett, akár valami más. Amikor a Zenepavilon épült, magunk toltuk a csilléket az építőanyaggal, és másnap nem mondhattuk az iskolában, hogy bocsánat, nem volt időnk készülni. A parkban húzódott egy nagy mélyedés, a Nagy Gödör, így hívtuk. Micsoda balladaesteket rendeztünk ott! Igazi lóval, a bokrok mögé bújtatott kórossal! Gyönyörű idők voltak!”

De honnan a „Mona” név?

Történt, hogy egy dolgozatára olyan szép, kalligrafikus írással kanyarította rá a nevét, ahogy azt édesapjától látta. A tanárnő nem tudta kiolvasni, és méltatlankodott: micsoda macskakaparás! Ez nem Ilona, hanem Mona! Ettől kezdve ráragadt a „Mona” név.

A tarhosi évek, a „tarhosi szellem” meghatározó volt számára és mindazok számára, akik részesei lehettek. Csak néhány név közülük: Püski Sándor, Szokolay Sándor és Bozay Attila Kossuth-díjas zeneszerzők, valamint Mező Imre. Hangszeresek: Tarjáni Ferenc világhírű kürtművész, Mező László, Mező Márta, Gyermán István, Cseszka Edit, Béres Károly 2 (Ceglédi Zeneiskolai igazgató), Csukás István Kossuth-díjas író és költő, Bartalus Ilona, Monoki Lajos, Rozgonyi Éva és még sorolhatnám...

Pécsiné Pánczél Mária, Sapszon Ferenc (laudál) és Vashegyi György

A Zenepavilont Kodály avatta. Kíváncsi volt az énekiskolásokra, ezért 2 nappal előbb érkezett Tarhosra, hogy szolfézsából levizsgáztassa a növendékeket. Mona hibátlan dolgozatára saját kezűleg írta rá a tíz pontot. Felfigyelt tehetségére és később nemcsak szakmailag, hanem emberileg is folyamatosan támogatta őt. 1953-ban lett Mona néni Kodály népzene szakos tanítványa a Zeneakadémián. Ez volt a másik meghatározó időszak életében. A tanszakon 5-en voltak: Olsvay Imre, Sárosi Bálint, Tóth Margit, Vikár László és a legfiatalabb: Farkas Ilona. 2-3 hetente vidékre jártak gyűjteni.

Kodály személyre szóló, konkrét feladatokat adott mindenkinek. Kodály nyugdíjba vonulásakor megígértette vele, hogy tanítani fog. Nem ragad le a papírmunkánál, hanem a gyermekekkel foglalkozik. Mona néni megígérte. 1958-ban vette át zeneakadémiai diplomáját, majd Kodály tanácsára és javaslatára a zuglói Hunyadi János Ének-zenei Általános Iskolába került. Szenvedéllyel tanított a zene szeretetére, tanítványai rajongtak érte.

A nyolcvanas években – engedve szűkebb szülőházaja hívó szavának – Békés megye zenei életét pezsdítette fel. Kórusokat szervezett, a Békés-tarhosi Zenei Napok alapító-szervezője, és a békéscsabai Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola egyik alapítója és tanára lett.

1991-ben költözött vissza Budapestre, öt általa irányított kórust hagyva maga mögött. Nyugdíjasként azonban azóta is fáradhatatlanul és aktívan végzi missziós munkáját. Iskolai minősítő versenyek, népdalversenyek állandó zsűritagja, a Békés-tarhosi Zenei Napok kórustalálkozójának szakmai irányítója. Tanít a Békés-tarhosi Nyári Akadémián, kórusversenyeket, karvezető továbbképzéseket, kórustalálkozókat szervez, 2006 óta pedig az egykori növendékeiből álló Hunyadi Véndiák Kórus karnagya. Legnagyobb boldogsága, hogy egykori tanítványai a mai napig ragaszkodnak hozzá, és örömmel mesélik, hogy az ő életükben – noha többségük nem zenész lett – mennyire meghatározóak voltak

Mona néni énekórái. Mona néni három gyermek édesanyja és nyolc fiú unoka büszke nagymamája. Gyermekai közül a legidősebb Sebestyén Márta Kossuth-díjas énekművész. Márta, Zoltán és Csilla természetesen, amikor csak tehetik, énekelnek a Véndiák kórusban.

Számos elismerést kapott (KÓTA-életműdíj; Békés és Zugló díszpolgára; 2015-ben a Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat kitüntetés). De számára a legnagyobb öröm, ha tanítványai előtt állhat és érzi az ő hálás szeretetüket.

„Addig élek, amíg vezényellek benneteket” – fogadta meglepetten a születésnapján tanítványai által szervezett meglepetés koncertet Mona néni. Kincset birtokol, és azt bőkezűen osztja mindenkinek. Ezt ígérte Kodálynak. Több mint 60 éve, máig szenvedélyes elkötelezettséggel szolgálja a magyar zeneoktatás ügyét. Generációk köszönhetik neki, hogy megtalálták az éneklés örömét.

Mert:

„Aki belül lángol, az másokat is gyújtani tud!”

3.
PÓLUS LÁSZLÓ
LAUDÁCIÓ PAPP LÁSZLÓ GORDONKAMŰVÉSZ-TANÁR
ZENEPEDAGÓGIAI DÍJA ALKALMÁBÓL

Papp László és Sebestyénne Farkas Ilona

A Debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola és a Kisújszállási Zeneiskola tanárát, Papp Lászlót ünnepeljük ezekben a percekben. A két intézményben végzett munkája mindig szorosan összekapcsolódott: Kisújszálláson a gyermekek zenei és hangszertechnikai tudásának megalapozása, a zene szeretetével való beoltása, Debrecenben a serdülő korú, leendő főiskolás vagy zeneakadémiai növendékek zenei ízlésének további formálása, a nagyívű látásmódra, és kitartó munkára nevelés zajlott. Egykori diákjai – akik ma már hazai és külföldi szimfonikus zenekarok tagjai, vagy zenetanárok – örvendve emlegetik azokat a vonószekari próbákat, melyeket Papp László tartott. Hosszú évekre elegendő útravalóval látott el hegedűst, csellistát, nagybőgőst. Senki sem tudta, honnan merít energiát a folyamatos tanításhoz, mindkét helyén zenei versenyek és vizsgák előtt a hivatalos óraszámom felül tartott főtárgy órákat. Ennek meg is lett a gyümölcse: 25-30 éves időtávban visszatekintve szignifikánsan magas azon tanítványainak száma, akik a Friss Antal Országos Csellóversenyen Szolnokon, és/vagy a kecskeméti Országos Középiskolai Csellóversenyen, nemzetközi ifjúsági versenyeken helyezést és különdíjakat érdemeltek, illetve a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemre felvételt nyertek. Mi lehet a titka? Annak bizonyára meggyőző ereje volt, amikor a tanítvány

kezeből kivéve az iskolai hangszert olyan hangon játszott elő, mintha az a cselló legalább egy százéves olasz mestercselló lenne! Tehetségének kisugárzása mellett rendkívül tudatosan, hosszú távú tanítási folyamaton vezette át tanítványait, amit ők felsőfokú tanulmányaik során önállóan tudtak folytatni az ottani mestereik által támogatva. Papp László tanításmódszertani jegyzete néhány évvel ezelőtt a Pécsi Tudományegyetem gondozásában jelent meg (elektronikus formában), mely írása a szakmai tárgyú fejezetek mellett személyes hangvételű írásokkal kiegészülve átfogó képet nyújt a mestertanárrol a tanító, tanuló nemzedékek számára.

4.
SZECSŐDI FERENC
LAUDÁCIÓ PÉCSINÉ PÁNCZÉL MÁRIA HEGEDŰTANÁR
ZENEPEDAGÓGIAI DÍJA ALKAMÁBÓL

Pécsiné Pánczél Mária

Egy olyan kiváló embert, tanáregyéniséget szeretnék méltatni, akinek eddigi életpályája a kitartásról, a hangszerszeretetről, a zenepedagógusi hivatás legmagasabb fokú műveléséről szól.

Pécsiné Pánczél Mária 1963-ban született Makón. Zenei tanulmányait is itt kezdte, majd Szegeden a Zeneművészeti Főiskolán szerzett hegedűtanári diplomát Várnagy Lajos növendékeként. Nagy bánatára kétszer sem vették fel a

budapesti Zeneakadémiára. Hódmezővásárhelyen a helyi zeneiskolában kezdett tanítani, majd házassága révén Mezőhegyesen dolgozott 17 éven keresztül hegedűtanárként, valamint gimnáziumi német nyelvtanárként. Ebben a viiharsarki kisvárosban sem tette le a hangszer, koncerteket szervezett és adott, kedvet csinálva a gyerekeknek a hegedűtanuláshoz.

A Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Karán 2004 óta minden júliusban megrendezésre kerül a Nyári Művészeti Akadémia mesterkurzusa. Egy ilyen alkalommal Marika elkísérte egy tanítványát, majd amikor őt is meghallottam hegedülni, elcsodálkoztam, hogy az ötödik X felé közeledve is milyen szép, nemes hangon muzsikál. Felvettem neki a kérdést: Miért nem próbálja meg a kétéves művész-mesterképzést? Nem akart hinni a fülének, hogy Ő, ennyi sikertelen próbálkozás után megint kitegye magát egy újabb csalódásnak? Nagy nehezen sikerült rábeszélnem, hogy próbálja meg a felvételit. Egy évig magánúton készítettem fel, és a fiatalokat megelőzve első helyen jutott be a mesterképzésre. Két kínkeserves esztendő következett.... Hiába a tehetség, a szorgalom, a rossz beidegződéseket csak sziszifuszi munkával és végtelen alázattal lehet megváltoztatni. Egész tanári állás, család, gyerek mellett sajátította el a világhírű Hubay hegedűiskola módszereit, és kitűnő eredménnyel, gyönyörű diplomahangversennyel zárta 2014-ben tanulmányait.

Időközben átkerült a szegedi Király-König Péter Zeneiskolába, ahol már az általam megismertetett Hubay-módszerrel kezdte tanítani növendékeit. Hamarosan jöttek is az eredmények, és élete 180 fokos fordulatot vett. Tanítványai minden hazai és nemzetközi hegedűversenyről a legrangosabb díjakat hozták el, míg ő rendszeresen a „Legjobb tanár” különdíjat kapta. Ezen sikerek alapján 2016-ban a zeneiskola hegedű tanszakának vezetőjévé választották, majd a következő évben az „Év tanára” kitüntetésben részesült. 2018-ban megnyerte a Zeneiskolai Hegedűtanárok II. Országos Versenyét. A zsűri tagjai közül Dénes László és Oláh Vilmos elismerően méltatták nagyszerű játékát. 2019 novemberében a Szombathelyen megrendezett Koncz János Országos Hegedűversenyen nyertek díjat tanítványai, s természetesen ő is tanári különdíjat vehetett át. 2020-ban az immár nemzetközivé vált Virtuózok tehetségkutató versenyen két tanítványa is a legjobb 40 résztvevő közé került. Pécsiné Pánczél Mária nem az az úgynevezett „sztártanár”, csupán egy született pedagógusegyéniség, aki a legnehezebb pillanatokban sem adta fel, és hihetetlen szorgalommal, kitartással szerezte meg elméleti és gyakorlati tudását s ért fel a csúcsra.

Tanári, művészi és emberi kvalitásai méltán predesztinálják a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának zenepedagógiai díjára.

Pécsiné Pánczél Mária és Tóth Péter

Szerkesztette: Vigh Marianne/MMA

Forrás: <https://www.mma.hu/muveszeti-hirek/zenemuveszet/-/event/10180/atadtak-az-mma-zenemuveszeti-tagozatának-zenepedagogiai-dijait>

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA